7 Απριλίου 2015

Οι ακολουθίες της Μεγάλης Εβδομάδας

/ Πεμπτουσία

Image not found or type unknown

[Προηγούμενη δημοσίευση:http://www.pemptousia.gr/?p=91693]

Η καλύτερη γλώσσα της Εκκλησίας είναι η ιερή Ακολουθία. Αυτή είναι η γλώσσα, με την οποία η Εκκλησία μιλάει στον ορθόδοξο λαό. Η ιερή Ακολουθία είναι μια σύνθεση από αγιογραφικά αναγνώσματα, από ψαλτικά τροπάρια, κι από ιερατικές ευχές και δεήσεις. Ο ορθόδοξος λαός αυτή τη γλώσσα την ξέρει πολύ καλά σαν μητρική του γλώσσα και την αγαπά, σαν τον καλύτερο τρόπο προσευχής, αλλά και διδασκαλίας. Γιατί η Εκκλησία με τις ιερές ακολουθίες όχι μόνο προσεύχεται, αλλά και διδάσκει· τα καλύτερα και τα μεθοδικότερα μαθήματα θρησκευτικής και εκκλησιαστικής διδασκαλίας είναι οι ιερές Ακολουθίες. Γι’ αυτό η Εκκλησία έχει πολλές ιερές Ακολουθίες, για κάθε ώρα της ημέρας, για κάθε εποχή του εκκλησιαστικού έτους και για κάθε περίσταση του βίου των πιστών. Όλος ο βίος του χριστιανού, η κάθε μέρα του φυσικού έτους, το κάθε γεγονός της θείας οικονομίας, ο κάθε άγιος και η μνήμη του, όλα είναι δεμένα από την Εκκλησία με μια εορτή και με μια Ακολουθία.

k8iesmevd2

Image not found or type unknown

Οι πιο υποβλητικές Ακολουθίες της Εκκλησίας, που επιδρούν βαθειά μέσα στη ψυχή των χριστιανών, είναι οι Ακολουθίες της Μεγάλης Εβδομάδας. Ο τύπος τους είναι ο καθιερωμένος τύπος της ορθρινής και εσπερινής Ακολουθίας, πλουτισμένος με τα κατάλληλα αγιογραφικά αναγνώσματα και τους επίκαιρους ύμνους. Τα ευαγγελικά αναγνώσματα αναφέρονται διαδοχικά στα τελευταία γεγονότα της ζωής του Σωτήρα Χριστού και η υμνολογία σε εκλεκτά ποιητικά κείμενα και κατανυκτικές μουσικές μελωδίες, εξηγεί θεολογικά το εκούσιο πάθος του Κυρίου. Όσο πιο σεμνά και κατανυκτικά τελούνται αυτές οι Ακολουθίες τόσο πιο ζωηρά εκφράζουν το σκοπό τους και εντυπώνονται στη ψυχή των χριστιανών. Κάθε ακολουθία της Εκκλησίας, και περισσότερο οι Ακολουθίες της Μεγ. Εβδομάδας, δεν είναι θεαματικές ή θεατρικές παραστάσεις, αλλά κατανυκτικές και μυσταγωγικές πράξεις, με τις οποίες η Εκκλησία προσεύχεται και διδάσκει. Όπου γίνεται προσπάθεια να δραματοποιηθεί η Ακολουθία και να φύγει από την

εκκλησιαστική της μορφή, εκεί χάνει το ιερό περιεχόμενο και το σκοπό της, με αποτέλεσμα οι πιστοί πια να μην προσεύχονται και να μη διδάσκονται θεολογικά, αλλά μόνο ίσως να συγκινούνται, σαν όταν βλέπουν ένα θέαμα. Αλλά πρέπει να ξέρουμε ότι άλλο είναι η λεγόμενη αισθητική συγκίνηση και άλλο η εκκλησιαστική κατάνυξη. Στην Εκκλησία μάς ενδιαφέρει να νιώσουμε αυτή την κατάνυξη και να ζήσουμε μέσα μας τα ιερά γεγονότα και όχι να συγκινηθούμε συναισθηματικά και εξωτερικά, γιατί δεν είναι θέατρο η Εκκλησία, αλλά οίκος προσευχής, ιερός άμβωνας και αγία Τράπεζα, δηλαδή ευαγγελική διδαχή και θεία κοινωνία. Είναι πολύ κακή συνήθεια αυτή, που με τις νεώτερες αντιλήψεις επικράτησε, να γίνεται θέατρο η Εκκλησία και να χάνει τον ιερό χαρακτήρα της η Ακολουθία, τη Μεγάλη Πέμπτη το βράδυ με την έξοδο του Εσταυρωμένου και τη Μεγάλη Παρασκευή με την περιφορά του Επιταφίου.

Στις ιερές Ακολουθίες της Μεγ. Εβδομάδας, για λόγους οικονομίας, γίνεται από την Εκκλησία μια αντιμετάθεση, οι πρωινές δηλαδή Ακολουθίες γίνονται την παραμονή το βράδυ και οι εσπερινές γίνονται το πρωί της κάθε ημέρας· κάθε βράδυ γίνεται ο Όρθρος της επομένης ημέρας και κάθε πρωί ο Εσπερινός και η θεία Λειτουργία. Είπαμε πως αυτό το κάνει η Εκκλησία για λόγους οικονομίας, για να μπορούν δηλαδή οι χριστιανοί να παρακολουθούν καλύτερα την Ακολουθία το βράδυ μετά την εργασία τους και να κοινωνούν το πρωί, αντί να μένουν όλη την ημέρα νηστικοί για να κοινωνήσουν το βράδυ. Γιατί όλες οι Λειτουργίες, και της Μεγ. Πέμπτης και του Μεγ. Σαββάτου, είναι Λειτουργίες εσπερινές, τοποθετημένες δηλαδή μέσα στην Ακολουθία του Εσπερινού. Και η Λειτουργία των Προηγιασμένων γενικά, όλη τη Μεγ. Τεσσαρακοστή μέχρι και τη Μεγ. Τετάρτη το πρωί, είναι Λειτουργία εσπερινή, γι’ αυτό ακούμε να ψάλλωνται σ’ αυτήν γνωστοί ύμνοι και ψαλμοί του Εσπερινού.

Θα πρέπει κι εδώ να προσέξουμε και να ευλαβηθούμε τη φροντίδα της Εκκλησίας, για να κάνει όσο μπορεί πιο εύκολη τη θρησκευτική ζωή των πιστών και να εξοικονομήσει την τάξη της θείας λατρείας με τις συνθήκες του βίου. Πολλές φορές όσοι δεν βαθαίνουν στα πράγματα απορούν ή και διαμαρτύρονται γι’ αυτό το δήθεν ανακάτεμα των ιερών Ακολουθιών τη Μεγ. Τεσσαρακοστή και μάλιστα τη Μεγ. Εβδομάδα· αλλ’ όμως αυτό δεν γίνεται παρά για την ευκολία και την εξυπηρέτηση των χριστιανών.

Ας θεωρήσουμε, καθώς και είναι, ξεχωριστές αυτές τις ημέρες στη ζωή μας και σαν πιστοί χριστιανοί, ας ακολουθήσουμε το Σωτήρα μας Χριστό, «ερχόμενον προς το εκούσιον πάθος». Ας καθίσουμε μαζί του στο μυστικό δείπνο κι ας μείνουμε κοντά του, σαν τον μαθητή και την παναγία Μητέρα του, κάτω από το Σταυρό. Μετανοιωμένοι, ας εξομολογηθούμε τις αμαρτίες μας κι ας κοινωνήσουμε από το

κοινό άγιο ποτήριο· αυτό θα πει να καθίσουμε μαζί του στο μυστικό δείπνο. Έτσι, ας φτάσουμε στη μεγάλη και λαμπροφόρα εορτή της Αναστάσεως, που το θειο φως και η ουράνια χαρά της μακάρι να είναι πάντα μαζί σας, αδελφοί. Αμήν.

(Μητροπ. Σερβίων και Κοζάνης Διονυσίου(+), «Ο Λόγος του Θεού», τ. Β΄, εκδ. Αποστ. Διακονία, σ. 361-367)